

בע"ה
גבורה, שכבה צעירה
שיעור 1, מניחים יסודות, איזהו גיבור
מפתח הלב מתוך אמונה, המנהל לחינוך דתי

1. איזהו גיבור?

מניחים יסודות

שכבה צעירה

הרציונאל

ביחידת הפתיחה של נושא הגבורה ברצוננו להבחין בקיומם של שני סוגי גבורה: גבורת הגוף (=הגבורה הפיזית) וגבורת הלב (=גבורה רוחנית). גבורת הגוף מתבטאת בכוח פיזי, בשרירים ובכלי מלחמה. לעומתה גבורת הלב מתבטאת בעיקר בשליטה ביצר ובאיפוק לצורך עשיית טוב. שתי הגבורות הן חיוביות ואף שתיהן מיוחסות לקב"ה, כפי שנאמר: "גִּדּוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כֹּחַ" (תהילים קמ"ז, ה') וכן: "עֲשֵׂה מִשְׁפָּט לְעֲשׂוּקִים, נֵתן לָחֵם לָרָעִבִים... יְתוֹם וְאַלְמָנָה יַעֲזִיד" (תהילים קמ"ו, ז'-ט'). בשיעור זה נתמקד בייחודה ובמשמעותה של כל גבורה. בהמשך היחידות נחدد את הקשר בין שתי הגבורות ונראה כי הגבורה הפיזית עולה ומשתבחת כשהיא מתקשרת לגבורת הלב, כלומר לשליטה ולהתנהגות ערכית. אולם כשהיא אינה ניזונה מערכים רוחניים ומקִּשֶׁר לקדושה, היא גבורה ריקה שיכולה להביא את האדם גם למעשי רשעות, כפי שמסביר הרב קוק (מאמרי רא"ה ב'): "גבורת אמת תמצא רק במקום שאור אלוהים שמה".

המטרות:

- התלמידים יכירו את שני סוגי הגבורה.
- התלמידים ידעו להבחין בין שני סוגי הגבורה.
- התלמידים יחילו את מושג הגבורה הן על מעשים הקשורים בכוח והן על מעשים הקשורים בשליטה ובאיפוק.

מבנה השיעור:

- שלב א': גבורת הגוף וגבורת הלב (עבודה יחדנית)
- שלב ב': בחירה של גבורה (מליאה)
- שלב ג': גבורה בשביל תפילה (מליאה)

ההכנות הנדרשות:

- יש להכין אמצעי הדבקה של הכרטיסיות (נספחים 1 ו-3) אל הלוח.
- יש לצלם את מחסן הסימנים (נספח 2) כמספר התלמידים.

מהלך השיעור:

שלב א': גבורת הגוף וגבורת הלב (עבודה יחדנית)

- נבקש מהתלמידים לסדר מעגל כסאות ולשבת בו.
- נערוך סיעור מוחין קצר על משמעות המילה "גיבור" ונשמע תשובות שונות.

- נסביר כי היום אנו פותחים בנושא בגבורה, ובשיעור זה נלמד כי ישנם שני סוגי גבורה: גבורת הגוף וגבורת הלב.
- נפזר את הכרטיסים (נספח 1) על הרצפה במרכז הכיתה.
- נחלק לכל תלמיד מחסן סימנים (נספח 2).
- נבקש מהתלמידים לעבור בין הכרטיסים ולהניח על עשרה מהם את הסימן המתאים לדעתם. לגבורת הגוף - את סימן השריר, ולגבורת הלב - את סימן הלב. ישנם כרטיסים שאפשר להניח עליהם את שני הסימנים (התלמידים יוכלו לרשום את שמם על הסימן שהם מניחים).
- נרחיב ונסביר כי גבורת הגוף מבטאת בעיקר כוח ויכולת גופנית וגבורת הלב מבטאת בעיקר יכולת שליטה על מעשים, מחשבות והרגשות.
- ניתן לתלמידים דוגמא מחיי הכיתה לכל אחת מהגבורות, ונשמע מהם דוגמאות מחייהם.
- נדגים את המשימה על אחד הכרטיסים ונקצה לפעילות כ-10 דקות.

שלב ב': בחירה של גבורה (מליאה)

- נשרטט על הלוח טבלה בת שתי עמודות, כך שבכל עמודה נוכל להדביק כ-15 כרטיסים.
- נבחר באחד הכרטיסים, נציין מה היו הדעות השונות שהונחו עליו ונקיים על כך דיון קצר: האם הדמות בכרטיס התאפיינה בכוח, בשרירים, ביכולת גופנית? או שהתאפיינה בשליטה בעצמה, בשיקול דעת ובבחירה בהתנהגות ערכית?
- נצרף את הכרטיס לעמודה המתאימה לו בטבלה בעקבות תשובת התלמידים. כך נעבור על כל הכרטיסים.

שלב ג': גבורה בשביל תפילה (מליאה)

- נספר לתלמידים את הסיפור: "מבצע הדפסת סידורים ברוסיה":

זה היה כחודש לפני ראש השנה. רצינו לערוך תפילת חג כמו שצריך אבל היה אסור ליהודים להתכנס וגם לא היו לנו סידורים או מחזורים. "איך נשיג זאת?" שאלתי את שני חברי אלכס ויולי, ואז החלטנו לפתוח במבצע. היינו צריכים להשיג חמישים עותקים של תפילת ראש השנה, ואנחנו החלטנו לא לוותר, אנו מוכנים להסתכן. מצאנו מכונת דפוס עתיקה בעליית גג ישנה והיינו צריכים להוריד אותה בִּסְתֵר ולהעבירה למרתף שבביתי כדי שלא יראו או ישמעו אותנו מדפיסים. המכונה הייתה ענקית וכבדה מאוד, המאמץ היה קשה, אך הצלחנו! הקמנו בית דפוס קטן במרתף. אחרי שהמכונה עמדה על מקומה צריך היה להשיג דפים. היינו נכנסים לחנויות וקונים בכל פעם 2 דפים בלבד, אם היינו קונים יותר היה הדבר מעורר חשד, פחדנו... אך למזלנו גם קניית הדפים עברה בהצלחה. נכנסנו שלושתנו למרתף. היה חם וצפוף, מעט מים וחשך... אך התגברנו על הכול! תפילת החג הייתה חשובה יותר מכל. לא פעם דפקו על דלת המרתף, לבי הפסיק לפעום אולי שמעו אותנו? אך למזלנו מי שדפק הסתלק... במאמצים מרובים הצלחנו להדפיס את הנדרש. בערב ראש השנה קבענו להיפגש במועדון צדדי ברחוב שלנו. התכנסנו כולם בפתח המועדון. המקום היה עזוב והדלת הייתה חלודה. ניסיתי לפתוח אך לשווא. עיני השכנים הגויים ננעצו בנו

בע"ה
גבורה, שכבה צעירה
שיעור 1, מניחים יסודות, איזהו גיבור
מפתח הלב מתוך אמונה, המנהל לחינוך דתי

לפשר ההתכנסות, הרי אסור ליהודים להתכנס, היינו חייבים להימלט פנימה לפני שילשינו עלינו, ניסינו שוב לפתוח, אך הדלת לא זזה, ואז קרא יולי: "חברה חייבים!! כולם! בכל הכוח!!" במאמצים אדירים דחפנו את הדלת, והיא נפתחה! נכנסנו במהירות פנימה סגרנו את הדלת והתחלנו בתפילה.

- נבקש מתלמיד שזיהה מעשה גבורה להציג אותו בפנטומימה, ונכוון את שאר התלמידים לגלות מהו המעשה (נספח 3). אם התלמידים יתקשו במשימה נעזור להם בעזרת הכרטיסים מנספח 3.
- נקיים דיון מהו סוג הגבורה של מעשה זה, ונוסיף את הכרטיס המתאים (נספח 3) לטבלה שבלוח.

אַנְטִיּוֹכּוֹס וְהֵיּוֹנִים

מִי שְׁאַיֵּנוּ בּוֹכָה לְמָרוֹת
שֶׁקֶבֶל מַכָּה חֲזָקָה

מִי שְׁמַנֵּצַח בְּכָל
הַמְּרִיבוֹת

מִי שֶׁקָּם מִקֶּדֶם
לַתַּפְלָה

מִי שְׁאַיֵּנוּ מַעֲתִיק
בַּמִּבְחָן

נספח 1: כרטיסי גבורה

מי שיכולה להרים
דברים כבדים

מי שמקפיד על
לשון נקייה

אלוף הארץ בהרמת
משקולות

דוד המלך

שמשון הגבור

מִשָּׁה רַבָּנוּ

גָּלִית

מִי שֶׁמָצִיל חָבֵר לְמָרוֹת
הַסַּכָּנָה שֶׁמִּסָּבִיב

חָיִל שְׁסוּחַב הַרְבֵּה
נֶשֶׁק

מִי שֶׁעוֹזֵר לַחֲלָשִׁים

נספח 1: כרטיסי גבורה

מִי שֶׁתּוֹרֵם אֶת דְּמֵי
הַכִּיס שֶׁלוֹ לַצִּדָּקָה

אֵלּוּף הָעוֹלָם
בְּהֶאָבָקוֹת

מִי שֶׁמְנַצַּחַת בְּמִשְׁחָק
מַחְנִיָּים

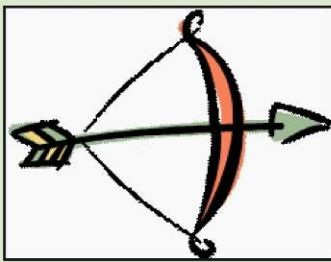
מִי שֶׁיּוֹדֵעַ לְהִרְבִּיץ
חֶזֶק

מִי שֶׁאֵינוֹ מִמְּשִׁיד
בְּמִרְיָבָה

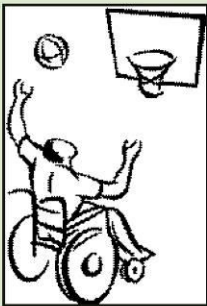
מִי שֵׁשׁ לָהּ הַרְבֵּה כֶּחַ

יְהוּדָה הַמַּכַּבִּי

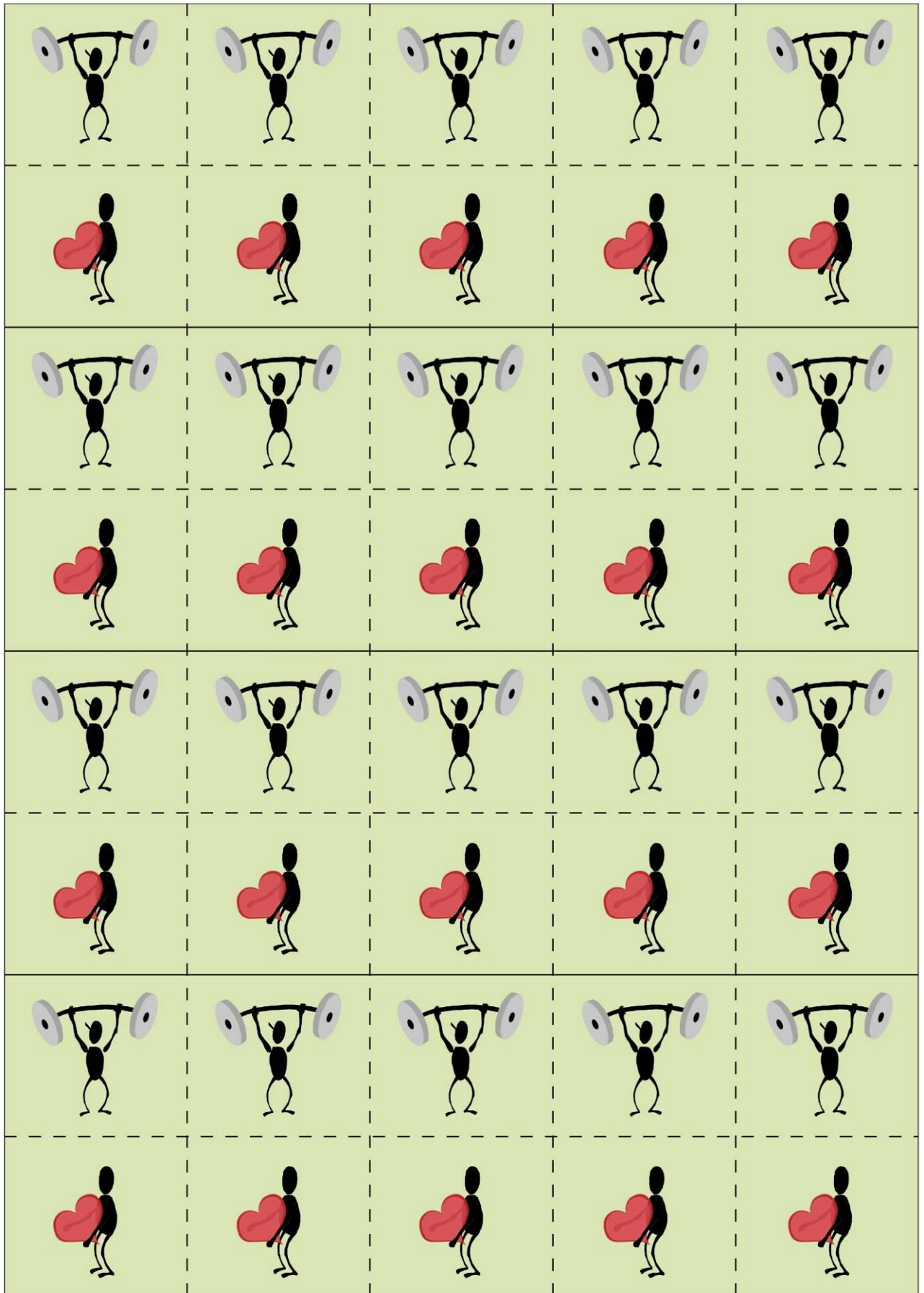

מִי שֵׁשׁ לוֹ שְׂרִירִים

יָלַד נָכָה שֶׁמְשַׁתְּדֵּל
לְתַפְקֵד רָגִיל

נספח 2: מחסן סימנים

נספח 3: כרטיסים מתאימים לסיפור

בְּכוֹחוֹת רַבִּים וּבְמֶאֱמָץ סוֹחָבִים
אֶת מְכוֹנֵת הַדָּפוּס.

כְּשֶׁעוֹבְדִים בַּמֶּרְתֵּף מִתְגַּבְּרִים עַל
הַצְּפִיפוֹת, הַחֹס, הַצָּמָא וְהַחֲשָׁד.

בְּמֶאֱמָצִים אֲדִירִים דּוֹחֲכִים אֶת
הַדָּלֶת.

מִתְגַּבְּרִים עַל הַפֶּחַד כְּשֶׁקוֹנִים אֶת
הַדָּפִים, וְכִשְׁנִשְׁמָעוֹת דְּפִיקוֹת בְּדָלֶת
הַמֶּרְתֵּף.

